

Література

1. Бородина М. А. Проблемы лингвистической географии / М. А. Бородина. М.: Наука, 1966. – 220 с.
2. Бородина М. А. Диалект или региональные языки / К проблеме языковой ситуации в современной Франции / М. А. Бородина. Вопросы языкознания. – 1982, №5. С. 29-38.
3. Гак В. Г. Введение во французскую филологию / В. Г. Гак. М.: Просвещение, 1986. –512 с.
4. Клоков В. Т. Французский язык во Франции: Особенности социально-территориальной вариативности / В. Т. Клоков. Саратов, 2011. – 127 с.
5. Rézeau P. Dictionnaire des régionalismes de France / P. Rézeau. Bruxelles, Editions Duclot, 2001. – 1140 p.
6. Straka Y. Problèmes des français régionaux / Bulletin de la classe des lettres et des sciences morales et politiques / Y. Straka. Bruxelles, 1983, 5 série, TLXIX, p.38.
7. Walter H. Le français dans tous les sens. P. 1988 – p. 159.

Єленіна З.І.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

ВЛАСНА НАЗВА У СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВ

Власні назви є особливою категорією, джерелом збагачення лексичної бази мовної системи. Вони мають значний мовний потенціал і саме тому повинні досліджуватися глибше для створення єдиної термінологічної бази. І не лише в суто граматичних інтересах, вони важливі для перекладацької практики і письменницької діяльності.

Французька мова належить до класу аналітичних мов і однією з основних ознак її аналітичної структури є наявність артикля у всіх його різновидах. Власні назви найчастіше вживаються без артикля, оскільки мають прямі зв'язки зі своїм референтом і не потребують додаткового означення. Проте, сьогодні стають досить поширеними інші вживання синтагм з власних назв, які раніше розглядалися як виключення. Приєднання

артикля призводить до нових риторичних ефектів, іноді це явище зустрічається у запозиченнях з інших мов, та у більшості випадків такі власні назви відходять від своєї головної функції єдиного ідентифікатора референта. Поява детермінанта не може вважатися простою трансформацією власних назв у загальні. У будь яких обставинах вони повинні зберігати основні характеристики немодіфікованих власних назв.

Особливою ознакою власних назв є те, що вони пишуться з великої літери, не мають детермінанта або утворюються з вимушеним детермінантом - означеним артиклем. Більшість граматик і словників дають наступне визначення власних назв: вони позначають особу, об'єкт, місцевість, але позбавлені лексичного значення (їм не притаманні семантичні відношення синонімії, антонімії) і не мають ознак терміну. В своїй історичній граматиці Брюно Ф., Брюно Ш. підкреслюють, що подібно до вівіски власні назви ідентифікують місце або особу, про яку йде мова, не належать до мовних сімей, є ізольованими мовними одиницями і не перекладаються на інші мови [1, с.104].

Грамматика власних назв вивчалася багатьма лінгвістами і мовознавцями: Арно А., Беневіст Е., Шевальє Ж.-Л., Вагнер Р.Л. Майже всі вони описували власні назви в цілому, їхні роботи спираються на більш деталізовані дослідження іншої групи вчених, таких як М.Н.Гарі-Прійор, М.Ноаї, Ж.Греві, С.Леруа, Ж.Клейбер, які присвятили свої праці граматиці і функціонуванню власних назв з огляду на їх референційний зміст, позицію у реченні, структуру конструкцій.

Так, М.Н. Гарі-Прійор («Модалізація власної назви») досліджує функціонування власних назв з різними детермінантами та визначає чотири основних типи власних назв, спираючись на їх семантико-синтаксичні особливості. Ж.Гревіс та А.Гуз («Нова грамматика французької мови») здійснили загальний опис власних назв, визначивши їхні типові граматичні властивості функціонування в категоріях роду та числа. Ж.Клейбер («Problèmes de référence: descriptions définies et noms propres») приділяє

більше уваги референційному значенню власної назви ніж її семантичному і синтаксичному характеру.

Незважаючи на тривалі пошуки, одностайної думки щодо вживання власних назв з артиклем не існує і до сьогодні. Причиною цього є різні підходи (синтаксичний, семантичний, морфологічний), на яких ґрунтуються концепції різних авторів, а також нечіткість семантичних і прагматичних відмінностей деяких синтаксичних конструкцій. Саме на таку нечіткість розділу між інтерпретацією-прикладом та метафоричною інтерпретацією вказує Сара Леруа у своїй статті «Чи є інтерпретація-приклад першим кроком до метафоричної інтерпретації?» [3, с.89].

Значну роботу в даній галузі провела відома шведська дослідниця Джонасон К. Вона дослідила морфологічні та синтаксичні особливості номінальних синтагм, виділила категорію власних назв з її когнітивною специфікою, приділивши основну увагу фонологічній, графічній та морфологічній сторонам вживання власних назв і присутності означеного артикля [2, с.127].

Очевидно, що дослідження в галузі граматики і семантики власних назв у французькій мові ведуться багатьма науковцями, але невирішених проблем залишається ще немало, оскільки серед дослідників не припиняються дискусії відносно інтерпретацій різних конструкцій власних назв, їх семантичного та практичного вживання у мові. Досі не вирішені питання термінології, не існує загальноприйнятого визначення модифікації власних назв, не вирішене питання класифікації синтаксичних конструкцій. Все це набуває особливого значення при перекладі на синтетичні (українська, російська) мови, в яких відсутні артиклі і зростає необхідність чіткого розуміння значення власної назви у певній конструкції для коректного і адекватного перекладу.

І власна, і загальна назва несуть певний пласт інформації, яка пов'язана з нашим досвідом і пам'яттю, але роблять це різними способами. Уявна презентація, яку створює загальна назва, містить пізнавальну

інформацію і змінюється в кожному конкретному випадку мовлення. Її поняття утворюється шляхом абстрагування від специфічних рис окремих представників виду. Власні назви відносяться до уявних понять, які не відсівають інформацію, а, залишаючись сталими, накопичують її. Можна зустрічати в житті багатьох Дювалей, Дюпонів і Рішарів, але неможливо утворити певну категоризацію спільних рис, притаманних Дювалям, Дюпонам або Рішарам. За прикладом вивіски власна назва вказує на певний, у кожному окремому випадку різний обсяг даних, які містяться у пам'яті.

Власна назва розуміється як окрема, постійна, одинична, індивідуальна, тоді як загальна назва функціонує як множинна, перехідна та еквівалентна.

Але основна відмінність: аби власна назва по праву вказувала на конкретного індивіда, необхідно, щоб вона йому була реально присвоєна актом «лінгвістичного хрещення».

Власні назви є особливою категорією, джерелом збагачення лексичної бази мовної системи. Вони мають значний мовний потенціал і саме тому повинні досліджуватися глибше для створення єдиної термінологічної бази. І не лише в суто граматичних інтересах, вони важливі для перекладацької практики і письменницької діяльності.

Література

1. Brunot F., Bruneau Ch. Précis de grammaire historique de la langue française. Paris : Masson. - 1999. – 591p.
2. Jonasson K. Le nom propre : Constructions et interprétations. Louvain-la Neuve : Duculot – 1994.- 225p.
3. Leroy S. L'emploi exemplaire, un premier pas vers la métaphorisation? Langue française - 2005. - №146. – p.84-89
4. Larousse. Dictionnaire des difficultés de la langue française. (Ed. Tomas A.V., Toro M. – Paris : Larousse. 2007.